

Міхно О. (2019) Цифрові технології у діяльності Педагогічного музею України. *Інформаційні технології в культурі, мистецтві, освіті, науці, економіці та бізнесі: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (18–19 квітня 2019 р., Київ)* Київ: Видавничий центр КНУКіМ. Ч.2. С. 168–170.

УДК 009.069.01+004

Міхно О.П.

*к.п.н., директор Педагогічного музею України,
м. Київ, Україна*

Цифрові технології у діяльності Педагогічного музею України

У статті продемонстровано використання сучасних інформаційних технологій у науково-дослідній, виставковій та культурно-освітній діяльності Педагогічного музею України.

Ключові слова: дослідження фондів, віртуальна виставка, віртуальний інформаційний проект, електронний інформаційний ресурс, музей

Digital technology in the activities of the Pedagogical Museum Ukraine

The article demonstrates the use of modern information technologies in the research, exhibition and cultural and educational activities of the Pedagogical Museum of Ukraine.

Keywords: fund research, virtual exhibition, virtual information project, electronic information resource, museum

Музей цифрової епохи – це синтез фактичного простору пам'яток і нової медійної надбудови, що дає змогу якнайповніше розкрити інформаційний потенціал музейних експонатів. Ще ніколи в історії людства музеї не були такі відкриті і доступні: оцифровані експозиції можна «відвідати» онлайн в будь-який час і з будь-якої точки світу, віртуальні виставки також постійно доступні для віддалених відвідувачів протягом тривалого часу, з електронними копіями видань можуть працювати дослідники з різних країн.

З 2010 року розпочинається стрімке впровадження цифрових технологій в українських музеях, зокрема і в Педагогічному музеї України. Виявляється це насамперед у створенні та підтримці офіційного музейного сайту, щоденному наповненні інформації на сторінці музею у соціальній мережі Facebook, оцифруванні музейних фондів та застосуванні цифрових технологій у експозиціях та на тимчасових виставках.

Сучасні цифрові технології все активніше застосовуються і у процесі дослідження фондів колекцій та оприлюдненні результатів цього дослідження. Продемонструємо це на прикладі каталогу «Українська книга 1917–1921 рр.» у фондах Педагогічного музею України» [3].

У каталозі представлено усі видання зазначеного періоду, що зберігаються у фондах музею у складі колекції «Педагогічна україніка 1842–1923 рр.», яка входить до наукового об'єкту «Колекція стародруків Педагогічного музею України» (рукописи, стародруки та рідкісні видання 1477–1923 рр.), що становить національне надбання [2].

Видання є третім випуском започаткованої у 2015 р. видавничої серії «Бібліофонд Педагогічного музею», мета якої – оприлюднення результатів наукового опрацювання фондів музею у формі каталогів книжкових музейних колекцій. Мета і завдання каталогу – не лише докладний бібліографічний перелік літератури, а й представлення фактологічних відомостей, які допомагають розкрити історію створення та подальшу долю конкретного видання. Ці відомості систематизовано у анотованих покажчиках «Автори, перекладачі, редактори, упорядники, художники, видавці», «Видавничі організації», «Культурно-освітні організації, педагогічні товариства».

Загалом у фондах музею зберігається 163 українські видання 1917–1921 рр., які в каталозі об'єднано у три групи: «Книги українською мовою» (103 видання), «Книги іншими мовами» (22), «Періодичні видання» (38).

Усі видання опрацьовані *de visu*, що дало змогу розкрити зміст видань, а також застосувати повний бібліографічний опис, без скорочень, зі збереженням усіх відомостей, представлених на титульному аркуші та у змісті.

Варто підкреслити, що всі представлені у каталозі видання оцифровано. Посилання для завантаження у PDF-форматі та розмір файлу подано після кожного бібліографічного опису. Наприклад:

30. Кершенштайнер Г. Що таке державногромадянське виховання. – Київ; Раштат, 1918. – 94 с.

<https://goo.gl/3mYwtm>

39 MB

35048/3075Рк

З метою надання зацікавленому читачеві якнайширшого доступу до видавничої серії «Бібліофонд Педагогічного Музею» видання виходить у двох варіантах: друкованому та електронному, який розміщується на сайті Педагогічного музею України <http://pmu.in.ua/> у розділі «Публікації». Станом на 30 березня 2019 р. каталог «Українська книга 1917–1921 рр.» у фондах Педагогічного музею України» завантажено близько 700 разів.

Цифрові технології все більше використовуються і в науково-експозиційній та культурно-освітній роботі музею. Ця діяльність найбільш видима, оскільки є головною сполучною ланкою між музеєм і відвідувачем, дає змогу оперативно реагувати на мінливі інтереси і потреби різних категорій відвідувачів. План роботи Педагогічного музею України на рік формується відповідно до місії музею – збереження, комплектування, систематизацію та дослідження фондів, наукову інтерпретацію та презентацію історії та сучасного стану української освіти та педагогічної думки – та з урахуванням наявності відповідних матеріалів у музейних фондах [1, с. 195].

Протягом 2019 р. значну частину науково-експозиційної роботи музею буде представлено у мережі Інтернет. Зокрема, це створення віртуальних виставок, а також реалізація проектів «Музейна педагогіка в Україні» (створення

електронного інформаційного ресурсу), «Музеї педагогів» та «Педагогічний календар 2019».

2019 рік багатий на знаменні і пам'ятні дати у галузі освіти і педагогічної науки, які відзначатимуться музеєм у формі віртуальних виставок, які сьогодні користуються надзвичайно популярністю, оскільки відвідувачі мають змогу отримати інформацію, яка їх цікавить, без поспіху, часових або географічних обмежень, іншими словами, така виставка дає можливість, не виходячи з будинку чи офісу, відвідати її з максимальними зручностями. Віртуальні виставки Педагогічного музею України – це публічна демонстрація в мережі Інтернет віртуальних образів, спеціально підібраних музейних предметів (переважно книг і фото), представлених користувачам для огляду, ознайомлення та використання. Структурно віртуальна виставка, підготовлена науковими співробітниками музею, складається, як правило, з двох частин: фото, коротка інформація про педагога та електронні копії його статей, книг, документів, що зберігаються у фондах музею.

У «Педагогічному календарі 2019» розміщуватиметься фотопортрет та стисла інформація про ювіляра. Для привернення уваги віртуального відвідувача фахівцями музею розроблено спеціальний графічний макет, який містить логотип музею, портрет ювіляра, роки його життя, ювілейну дату та коротку інформацію про наукові інтереси вченого. Цей графічний макет має досить просте, але водночас привабливе художньо-дизайнерське оформлення, яке покликане візуалізувати текстову інформацію.

Текст, який готує науковий співробітник музею до ювілею педагога в «Педагогічному календарі 2019», зазвичай досить короткий і містить найважливіші відомості з життя та творчої діяльності ювіляра, цікаві факти та акценти, які спонукають читача докладніше ознайомитися з біографією вченого на інших електронних ресурсах.

Ще один розділ календаря – 100річні книжкові і100ріі. Це короткі дописи про педагогічні, навчальні видання та дитячі книги які побачили світ 100 років тому, а сьогодні, завдяки використанню сучасних технологій, електронні копії сторічних рідкісних книг доступні будь-кому і будь-де.

Наведемо приклад використання інформаційних технологій для популяризації імені Василя Сухомлинського та загалом педагогічної науки. До 100-річчя В. Сухомлинського (2018) Педагогічним музеєм України було виготовлено спеціальний постер. Фото постера і посилання для його завантаження у форматах А4 та А3 було розміщено на сайті музею, сайті Музейного простору України та на сторінці музею у мережі Facebook (https://drive.google.com/.../1c2FtqI_7bvN0g7VsLCX5eOsgW_.../view). За статистикою, пост у мережі переглянуло 23 тис. осіб, поширило – близько 300; пост від 28 вересня 2018 – день народження педагога – переглянуло понад 103 тис. осіб, а поширено його було 1557 разів. Отже, ця спроба реалізації популяризаторської функції музею шляхом сучасних інформаційних технологій виявилася вдалою.

Отже, діяльність Педагогічного музею України у віртуальному інформаційному просторі допомагає відвідувачу поринути у світ історії освіти,

відчуті причетність до її традицій і цінностей. Створюючи електронні інформаційні ресурси, музей не лише забезпечує збереження і безпеку безцінних оригіналів своїх колекцій, а й сприяє відкритості та доступності електронних колекцій музейних експонатів для широкого кола науковців, освітян, усіх, хто цікавиться розвитком української школи та педагогічної науки. Тож протягом 2019 року будемо раді бачити старих і нових друзів у музеї, на музейному сайті та сторінці музею у соціальній мережі Facebook.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міхно О. П. Науково-дослідна діяльність Педагогічного музею України у 2014–2016 рр. та її відображення у публікаціях науковців / *Всеукраїнський музейний форум. Матеріали наук.-практ. конф. (Переяслав-Хмельницький, 3–5 липня 2017)*. Переяслав-Хмельницький, 2017. С. 195–197.
2. Міхно О. Національне надбання у Педагогічному музеї України [Про науковий об'єкт «Колекція стародруків Педагогічного музею України», що становить національне надбання]. *Наука і суспільство*. 2015. №1–2. С. 2–10.
3. *Українська книга 1917–1921 рр. у фондах Педагогічного музею України: Каталог-путівник* [укладачі: В. О. Гайдей, О. П. Міхно; наук. консультант О. В. Сухомлинська]. Київ: Педагогічний музей України, 2017. 176 с.; іл. (Сер. «Бібліофонд Педагогічного Музею»; вип. 3).